

Motion till riksdagen 2008/09:Sk501

av **Lars Johansson m.fl. (s)**

Skatterna och välfärden

Sammanfattning

Skattesystemets huvudfunktioner är att trygga finansieringen av den offentliga välfärden samt att verka utjämnande mellan grupper och över tid. Detta förutsätter att skatter tas ut på ett rättvist och effektivt sätt. Ett rättvist skattesystem kännetecknas av att skatten tas ut likformigt och efter bärkraft. Ett effektivt skattesystem talar för en strävan mot breda skattebaser och låga skattesatser inom ramen för bibehållna skatteintäkter. Skattesystemet bör även vara enkelt och överskådligt samt vara utformat så att det förhindrar skattefusk och skatteplanering. Skatterna har också en roll i omställningen till det gröna folkhemmet samt för folkhälsan. Skattesystemet måste slutligen vara förenligt med krav från EG-rätten samtidigt som Sverige måste påverka EG-rätten i de delar vi anser den svenska lagstiftningen vara bättre för miljön, löntagare, konsumenter och medborgare. Skattesystemet bör således präglas av följande principer:

- ? Skatt efter bärkraft.
- ? Främja arbete och tillväxt.
- ? Likformighet.
- ? Breda skattebaser och låga skattesatser.
- ? Stabila skattebaser.
- ? Överskådlighet och enkelhet.
- ? Främja god miljö och långsiktig hållbarhet.
- ? Minimera möjligheter till skattefusk, skatteplanering och skatteundandragande.

Vi socialdemokrater försvarar den gemensamma välfärden som finansieras solidariskt och kommer alla till del samt avvisar den nuvarande regeringens orättvisa skattesänkingspolitik som kommer att underminera välfärdens finansieringsmöjligheter.

Fel! Okänt namn på

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Förslag till riksdagsbeslut.....	3
Ett skattesystem för framtidens välfärd	3
Den borgerliga regeringens skattepolitik.....	5
Välfärd med hållbar utveckling	6
Rättvisa och jämlikhet	7
Grönare beskattning för klimatet.....	8
Likformig beskattning för tillväxt, effektivitet och regional balans	8
Produktivitet – en fråga om investering i humankapital	9
Sysselsättningen och arbetskraftsutbudet	9
Global konkurrenskraft och inhemsk konkurrensneutralitet.....	10
Underlätta entreprenörskap.....	10
Pensionärerna	10
Hela landet ska leva.....	11
Punktskatter för folkhälsa.....	11
Motverka skattefusk, skatteplanering och skatteflykt.....	12

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utmaningar och utvecklingsdrag som kommer att ha konsekvenser för framtidens välfärd.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rättvisa och jämlikhet ur ett skatteperspektiv.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en grönare beskattning för klimatet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om likformig beskattning för tillväxt, effektivitet och regional balans.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om punktskatter för folkhälsa.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att motverka skattefusk, skatteplanering och skatteflykt.

Ett skattesystem för framtidens välfärd

I Socialdemokraternas samhälle finansieras välfärden solidariskt genom att skatt betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Den som har högre inkomster ska bidra med mer än den som har lägre inkomster, men alla ska ha rätt till samma välfärd oavsett inkomst.

En hög sysselsättningsgrad är väsentlig för fördelningspolitiken. Att se till att minimera arbetslöshet är en av de viktigaste fördelningspolitiska insatserna som samhället kan göra. Fler i arbete skapar mer resurser att fördela, inte minst till dem som av ålder, funktionshinder eller sjukdom inte kan arbeta eller arbeta fullt ut.

Skattesystemet bidrar tillsammans med välfärden och socialförsäkringarna till att skapa en rättvis fördelning av samhällets resurser.

En väl utbyggd välfärdsstat är modernt, att skära ned och krympa den är omodernt. I globaliseringens tidevarv behövs trygghet i förändringen. Skattesystemet och välfärden är två sidor av samma mynt. Skattesystemets syfte är att finansiera den generella välfärden, och den generella välfärden kan inte existera utan en långsiktigt hållbar finansiering. Skattesystemet måste också upplevas som legitimt av medborgarna, och det gör det så länge den offentliga välfärden kommer alla till del och håller en god kvalitet. Välfärden är inte gratis utan finansieras av dem som arbetar, investerar, uppfinner och betalar skatt i Sverige.

Barn och ungdomar är morgondagens medborgare och arbetande skattebetalare.

Välfärden har också byggts upp genom tidigare generationers arbetsinsatser. Välfärdsstaten har inte minst därför ett särskilt ansvar gentemot dessa två

Fel! Okänt namn på

grupper och gentemot dem som på grund av funktionshinder eller sjukdom inte kan arbeta eller arbeta fullt ut.

Skattereformen 1990/91 byggde på en blocköverskridande överenskomst som gav stabila spelregler. Utgångspunkten var att skattesystemet skulle bygga på breda skattebaser och låga skattesatser samt på enkla och tydliga regler. Den borgerliga regeringens politik har gått i rakt motsatt riktning. Kortsiktighet har gått före långsiktighet. Särreglerna blir allt fler och krånglet ökar därmed. Gränsdragningsproblem byggs in i skatte- och avdragsystemen. Mot den bakgrunden ser vi i dag inga förutsättningar för en blocköverskridande skattereform under mandatperioden, och därmed finns inte heller några förutsättningar för en brett sammansatt parlamentarisk översyn av hela skattesystemet.

Oavsett detta har en mängd förändringar skett både i samhället i stort och i skattepolitiken. Sverige har blivit medlem i Europeiska unionen. Ett antal undantag har gjorts från 1990/91 års skattereform. Därutöver står Sverige inför stora framtida utmaningar: klimatet, befolkningens ålderssammansättning och växande global konkurrens.

Särskilt viktigt för oss socialdemokrater i sammanhanget är att främja långsiktigt hållbara vägar för att finansiera den gemensamma välfärden. I framtiden kommer allt färre att behöva försörja allt fler och behoven av vård och omsorg kommer att öka. Produktion av välfärd blir dyrare relativt produktion av varor på grund av att möjligheterna till effektiviseringar oftast är mindre inom produktionen av tjänster som mycket av välfärden bygger på.

I den fortgående globaliseringen ökar också konkurrensen om arbetstillfällen och investeringar. Behovet av stabila skattebaser som säkrar våra svenska skatteintäkter blir starkare. Ett flertal länder har genomfört skattereformer under de senaste 15 åren, vilket skärpt kraven på konkurrenskraften i de svenska skatte- och välfärdssystemen. Till detta kommer att befrielsen av Öst- och Centraleuropa och integrationen av dessa stater i EU har lett till ökad konkurrens från länder med ett allmänt lägre kostnadsäge. Även konkurrensen från utvecklingsländerna med Kina och Indien i tillväxtens spets har skärpts.

Det har blivit lättare att flytta kapital mellan länder. Skatter är givetvis en faktor som påverkar vart flytten går.

Den juridiska utvecklingen, och framför allt EG-rätten, har kraftigt påverkat hur svensk näringsverksamhet kan beskattas. Kraven på en gränslös inre marknad gör det svårare att bibehålla rörliga nationella skattebaser.

Det internationella och europeiska samarbetet på skatteområdet behöver utvärderas och utvecklas samtidigt som skattepolitiken och finansieringen av våra välfärdssystem ska förbli en nationell angelägenhet.

De ökade skatteinkomster som tillväxten ger behöver läggas på investeringar i infrastruktur, forskning och utbildning samt på kvaliteten i olika välfärdstjänster.

Den borgerliga regeringens skattepolitik

Den borgerliga regeringens skattepolitik har inneburit en utveckling i riktning mot förhållandena före skatteuppgörelsen 1990/91. Regeringens skattepolitik är både orättvis och omodern. Genom nya subventioner, nya undantag, nytt krångel och oförmåga att vårda stabila skattebaser hotas välfärdens finansiering. Olika ”skatteproblem” löses helst av regeringen med att skatter sänks eller avvecklas. Den borgerliga regeringens samlade skatteförändringar har inneburit en omfattande och tydlig inkomstöverföring till högre inkomsttagare. Det är en skattepolitik som dessutom har haft en skev regional fördelning samt gynnat män framför kvinnor.

Den likformighetsprincip som var den bärande principen vid 1990/91 års skattereform vägleder inte den borgerliga regeringen i dess utformning av skattereglerna. I stället går utvecklingen mot att utforma skatterna selektivt i betydligt större utsträckning än tidigare. Selektiva regelverk innebär omfattande avgränsningsproblem (dvs. vilka och vad som ska omfattas av en viss regel) och svåröverskådliga skatteregler. Detta medför i sin tur ökade kostnader för skatteadministrationen. Dessa kostnader har regeringen bortsett ifrån i sina anslag till Skatteverket.

Den borgerliga regeringen satsade vid sitt tillträde hösten 2006 på att snabbt genomföra skattesänkningar. Många av de stora förändringarna sjösattes med ett minimum av beredning. Det s.k. jobbskatteavdraget blev en viktig del av skattepolitiken 2007, men regeringen genomförde även stora ändringar i boendebeskattningen, slopade förmögenhetsskatten, slopade avdragsrätten för fack- och a-kasseavgifter samt införde en skattereduktion för hushållstjänster.

Under 2008 fortsatte regeringen att genomföra olika förändringar på skattemrådet. Regeringen har alltså inte för avsikt att slå av på takten i fråga om skattesänkningar, även om förslagen inte omfattar lika stora kostnader för staten som föregående år. Bland några av de större förändringarna för 2008 kan nämnas en utökning av jobbskatteavdraget, en omfattande omläggning av fastighetsbeskattningen samt ett förslag till införande av skattelättnader för vissa delar av tjänstesektorn (ett förslag som dock övergavs då det stötte på patrull från EU-kommissionen).

Med ovan nämnda förändringar förstärks också bilden av att regeringen när det gäller skatteuttaget inte ställer sig bakom principer som enkelhet, rättvisa och likformighet. Som nämnts tidigare innebär jobbskatteavdraget att lika inkomster beskattas olika beroende på utbetalare. En förstärkning av detta innebär alltså en förstärkning av den effekten. Regelverket är dessutom mycket komplicerat, och det är svårt för den enskilde individen att skapa sig en överblick över de nya skattereglerna.

Skatterna har förändrats kraftigt sedan den borgerliga regeringens politik började verka från den 1 januari 2007. På två år har regeringen hunnit med att genomföra över 70 regelförändringar i skattesystemet, såväl stora som små.

I budgeten för 2009 föreslås nu ytterligare skattesänkningar för företagen (sänkt bolagsskatt och sänkta socialavgifter), sänkt skatt för löntagare (tredje

Fel! Okänt namn på

steget i jobbskatteavdraget och höjd skiktgräns för statlig skatt) samt sänkt skatt för främst garantipensionärer (genom höjt grundavdrag). Netto har ”de nya Moderaterna” i regeringen sänkt skatterna med 80 miljarder kronor jämfört med 2006 och närmar sig nu de 130 miljarder som ”de gamla Moderaterna” under Bo Lundgren utlovade i valrörelsen 2002.

Riksdagens utredningstjänst (RUT) har studerat konsekvenserna av den förda politiken. Resultatet är slående ur klass-, genus- och åldersperspektiv. Den rikaste tiondelen har fått allra mest – mer än en fjärdedel av de samlade inkomstförstärkningarna. Den halva av befolkningen som är kvinnor har endast fått 42,5 procent av inkomstförstärkningarna. Pensionärerna, som utgör 24 procent av befolkningen, har endast fått 11 procent av inkomstförstärkningarna. Klyftorna växer och Sverige faller isär, även regionalt.

Välfärd med hållbar utveckling

Höga eller låga skatter är inga mål i sig själva. Skattekvoten måste betraktas utifrån våra gemensamma behov av välfärdstjänster och omsorgen om dem som på grund av ålder, funktionshinder eller sjukdom i ringa eller lägre utsträckning kan bidra till de gemensamma resurserna. Skattesystemets främsta uppgift är att säkerställa finansieringen av våra gemensamma utgifter. Ytterst bestäms nivåerna på skatteuttaget av våra investeringsbehov inför framtiden och av ambitionerna för vården, skolan och omsorgen samt våra gemensamma trygghetssystem.

Stora ofinansierade skattesänkningar kan inte accepteras. Inget land kan i längden ha högre utgifter än vad inkomsterna medger. En sådan politik flyttar bara skattebördan till framtida generationer.

Vi står inför stora utmaningar i framtiden. Det kommer att bli en viktig uppgift att stärka den gemensamma välfärden i framtiden och att försvara den mot dem som vill montera ned den och ersätta den med privata alternativ. Vi vill peka på fyra utmaningar och utvecklingsdrag som kommer att ha konsekvenser för beskattningen och välfärden.

För det första ökar antalet äldre samtidigt som antalet i arbetsför ålder minskar. Det betyder att allt färre kommer att behöva försörja allt fler. Dessutom kommer de alltfler äldre att medföra ökade behov av vård och omsorg.

För det andra måste vi genom investeringar i infrastruktur, forskning, utbildning och annan kvalificering av arbetskraften försvara vår position i den globala konkurrensen.

För det tredje ställer vi allt högre krav och lever allt längre. Detta innebär också en förändrad inriktning av vår konsumtion. Vi kommer att lägga allt större delar av inkomstökningarna på olika former av tjänster. Vi kommer därför att kräva mer och bättre välfärd – skola, vård och omsorg. Produktion av välfärd blir sannolikt successivt dyrare jämfört med produktion av varor. Detta beror på att möjligheterna till produktivitetsoökningar och effektiviseringar oftast är större inom produktionen av varor, där man kan automatisera många processer, än inom produktionen av välfärd, där det ofta är avgörande

med mänsklig kontakt som inte kan rationaliseras bort. Det sker dock en effektivisering även inom exempelvis sjukvården genom medicinska framsteg. Ny personal måste också kunna rekryteras till vård och omsorg. Även personalrekryteringen kommer sannolikt att kräva ökade resurser eftersom vi vill kunna erbjuda de anställda inom välfärden goda arbets- och lönevillkor.

För det fjärde måste tillväxten kombineras med ett miljö- och klimatan-svar. Vi behöver göra stora klimat- och miljöinvesteringar vilka kommer att konkurrera om resurser med privat konsumtion och gemensam välfärd. I första hand vill vi öka resurserna till välfärden genom att öka sysselsättningen och öka produktiviteten i offentlig sektor. Det gäller att prioritera bland an-gelägna önskemål för att klara välfärdsstaten och rättvisan samtidigt som vi måste ha en hållbar utveckling i fråga om miljö och klimat.

Rättvisa och jämlikhet

Vi vill att skatt ska betalas efter bärkraft och välfärd fördelas efter behov. Den som har högre inkomster ska solidariskt bidra med mer än den som har lägre inkomster, men alla skall få del av välfärden oavsett inkomst. Detta skapar på en gång både omfördelning och trygghet.

Genom den gemensamma sektorns verksamhet och socialförsäkringarna sker den huvudsakliga omfördelningen i Sverige. Att bevara och utveckla den svenska välfärdsmodellen och legitimiteten för denna är därigenom den viktigaste insatsen för en rättvis fördelning, långt viktigare än enskilda nivåer i skatter och utgifter. Breda och stabila skattebaser skapar möjligheter till en långsiktigt mer uthållig och ambitiös fördelningspolitik.

Omfördelningen mellan personer med olika inkomster sker i dagens skat-tesystem huvudsakligen genom den statliga inkomstskatten samt delar av arbetsgivaravgifterna.

En viktig aspekt av fördelningspolitiken är rättvisa mellan generationerna. Vi avvisar därför ofinansierade skattesänkningar som ger upphov till skulder som kommande generationer måste betala.

En stor del av omfördelningen sker för samma individ mellan olika tid-punkter i livet. Under vårt yrkesverksamma liv betalar vi skatt för att finansiera den välfärd som vi huvudsakligen konsumerar som unga och som gamla. Att skatter och välfärd på detta sätt fungerar som en sorts försäkring bidrar till ett brett stöd för välfärden.

Från en socialdemokratisk utgångspunkt är jämlikhet i utfall en viktig för-sättning för rättvisa. Vanligen tolkar vi detta i termer av inkomst- och för-mögenhetsfördelningen. Skillnader utifrån livsval och arbetsinsatser är ound-vikliga men ska inte tillåtas bli hur stora som helst.

Jämlikhet i utfall är inte den enda beståndsdel i vår syn på rättvisa. Jäm-likhet i möjligheter är en annan viktig del. Nya möjligheter öppnas genom yrkesbyte, yrkeskarriär, studier eller annan kompetensutveckling. Dessa nya möjligheter måste finnas under hela vårt yrkesverksamma liv.

Fel! Okänt namn på

För jämlikhet i möjligheter spelar den gemensamma sektorn, inte minst tillgången till barnomsorg och utbildning, en stor roll.

Grönare beskattning för klimatet

Det globala klimathotet är vår tids stora ödesfråga som också är förenat med ett antal andra miljöhot som döende hav och stigande havsnivåer eller torra och växande öknar. De sätt på vilka vi bedriver tillverkning, jord- och skogsbruk påverkar givetvis liksom våra val av transport- och energisystem.

Skattesystemet kan användas för att styra investeringar, produktion och konsumtion i en mer miljövänlig riktning.

Olika instrument kan användas för miljöstyrning och har varierande effektivitet i skilda fall. En förutsättningslös prövning måste ske från fall till fall. Ibland är det effektivast med bidrag för bestämda åtgärder, i andra fall är det effektivast med åtgärder på skatteområdet. Det kan handla om reducerade skatter för miljövänlig verksamhet eller höjda skatter för miljöskadlig verksamhet. De skatter som ligger närmast till hands att använda för miljöstyrningen är punktskatterna. Alla styrmedel bör dock användas så att den samlade effekten blir den avsedda.

Höga skatter på energi, drivmedel och transporter påverkar företagande och konkurrens. Ibland kan höga miljöskatter bli kontraproduktiva ur miljöhänseende om de leder till att produktion förläggs till länder där mindre miljövänlig produktion tillåts. Det är viktigt att utveckla det internationella skattesamarbetet och beakta konsekvenserna av punktskatter och tullsatter.

Vår utgångspunkt för de skatteförändringar på miljöområdet som måste genomföras för att uppnå det svenska klimatmålet till 2020 är att vi vill göra det mer lönsamt att göra rätt klimat- och miljöval. Med ökad rörlighet av varor och människor följer mer av transporter, vilka innebär bränsleförbrukning och utsläpp. Det behövs också stora investeringar i främst spårbunden trafik men också i vägar. Vi måste särskilt beakta glesbygdens villkor med färre människor och längre transportsträckor. Reseavdraget måste ses över.

Vi socialdemokrater föreslår en miljöskatt från och med 2010 på fluorerande gaser som används i stora kyl- och frysanläggningar och luftkonditioneringsanläggningars köldmedium. Införandet av en kilometerskatt bör övervägas.

Likformig beskattning för tillväxt, effektivitet och regional balans

En framtida reformering av skattesystemet måste sträva efter likformighet. Det ska inte spela någon roll ifall inkomsten kommer från näringsverksamhet, arbetslön, ersättning från socialförsäkringssystemet eller i form av löneför-

måner. Det finns även andra makroekonomiska skäl för en likformig beskattning. Olikformighet bidrar till snedvridningar i ekonomin när skilda villkor ska gälla för olika branscher eller inom samma bransch.

För att kunna finansiera en stor och personalintensiv gemensam sektor är det viktigt att skatterna tas ut på ett rationellt sätt. Skatterna ska i så liten utsträckning som möjligt snedvrider investeringar, produktion och konsumtion.

Det råder inget tydligt samband mellan tillväxt och skattekvot. Hur skatteintäkterna används är helt avgörande. Välfärdens och skatternas utformning måste tillsammans gynna både tillväxten och en långsiktigt hållbar utveckling. Skatterna påverkar utbudet av alla produktionsfaktorer – arbete, kapital och humankapital – samt hur vi brukar naturresurserna, ändliga såväl som förnybara.

Produktivitet – en fråga om investering i humankapital

Samhällets resurser bestäms av hur många timmar vi arbetar och hur mycket värde vi skapar per timma, dvs. produktiviteten. På lång sikt växer ekonomin för att produktiviteten ökar. Produktiviteten bestäms av hur mycket fysiskt kapital, dvs. maskiner m.m., och humankapital, dvs. utbildning, forskning m.m., som vi har att arbeta med. En större mängd fysiskt kapital och humankapital höjer produktiviteten i vårt arbete. Detta leder i sin tur till ökade reallöner. Såväl antalet arbetade timmar som investeringarna i fysiskt kapital och humankapital påverkas av skattessystemet.

Sysselsättningen och arbetskraftsutbudet

För att trygga finansieringen av välfärden är det viktigt att öka sysselsättningen. För den långsiktiga arbetskraftsefterfrågan är skatter som påverkar företagens investerings- och etableringsbeslut betydelsefulla. För arbetskraftsutbudet och mängden arbetade timmar har kombinationen av skatter, avgifter och socialförsäkringarnas utformning betydelse. Skatter finansierar exempelvis barnomsorg, som har positiva effekter på arbetskraftsutbudet. Utformningen av socialförsäkringarna ger också drivkrafter till ett högt arbetskraftsutbud eftersom de ger ersättning efter arbetsinkomst – arbetslinjen. Vidare bidrar socialförsäkringarna till att öka tryggheten, vilket i sig är en viktig drivkraft för tillväxt och sysselsättning i tider av ständig strukturomvandling. Dessutom hjälper en god sjukvård och rehabilitering människor att komma tillbaka till arbete efter sjukdom eller skada.

Fel! Okänt namn

Global konkurrenskraft och inhemsk konkurrensneutralitet

En ytterligare aspekt att ta hänsyn till inför en kommande skatteöversyn är skatternas globala konkurrenskraft. Vi vill inte medverka till en kapplöpning mot botten, där länder konkurrerar med varandra genom att successivt sänka skatter. Men vi måste ta hänsyn till att vissa skattebaser – framförallt kapital – är rörligare än andra och att vi vill att Sverige ska vara ett attraktivt land att investera i. Därför är det rimligt att bolagsskatten hålls på samma nivå som genomsnittet i EU. Vi vill också ta hänsyn så att skatterna i så låg utsträckning som möjligt snedvrider konkurrensen mellan utländska och inhemska företag och arbetstagare.

Underlätta entreprenörskap

Skattesystemet måste medverka till ett gott klimat för företag och företagande. Det är viktigt att regler och rutiner utformas så att företagens administrativa kostnader för att följa reglerna är så små som möjligt. Enkla regler främjar start och tillväxt av företag. Små företag kan behöva olika former av stöd vid starten och i den inledande tillväxtfasen. Det är viktigt att neutralitet i beskattningen upprätthålls mellan olika företagsformer. Val av företagsform ska inte bestämmas av skatteregler utan av vad som är mest praktiskt. Företagande och investeringar gynnas av förutsägbara regler. Därför är det önskvärt med stabila skatteregler.

Skatterna bör i så liten utsträckning som möjligt innebära att en viss produktion, företagsform eller anställningsform blir mer lönsam än någon annan. Det ska inte vara skattemässigt gynnat att arbeta som egen företagare i stället för som anställd. Vi har inget emot att fler får F-skattsedel men det är fel om lagstiftningen ändras så att skiljelinjen mellan företagare och arbetstagare blir diffus. Anställda ska inte kunna tvingas eller förmås till att bli företagare för att kringgå arbetsrättslagstiftningen. Det behövs också en vandelsprövning av dem som ansöker om F-skattsedel och av personer som redan innehar en sådan. Ingen tjänar på att personer som sysslar eller sysslats med ekonomiska oegentligheter har F-skatt.

Pensionärerna

Regeringen och den borgerliga riksdagsmajoriteten har också beslutat att lika inkomster ska beskattas olika beroende på förvärvskällan och beroende på inkomsttagarens ålder. Som tidigare har nämnts har pensionärerna, som utgör 24 procent av befolkningen, endast fått 11 procent av inkomstförstärkningarna. När olika hushållstyper jämförs ”tävlar” också ensamstående kvinnor som är pensionärer med ensamstående kvinnor med barn om att ha lägst ekonomisk standard (se budgetens fördelningspolitiska redogörelse). Pensionärer

betalar i dag mer skatt än personer som arbetar, vid lika höga inkomster. Att skatten höjs vid pensionen är ytterst motsägelsefullt då individens inkomster samtidigt minskar genom själva pensioneringen. I den socialdemokratiska budgetmotionen för 2009 föreslås ett steg för minskad klyfta mellan beskattning av pension och lön genom att alla pensionärer ges minst 2 700 kronor om året i sänkt skatt.

Hela landet ska leva

Sverige präglas av olikheter. Storstadsregionerna har bostadsbrist, brist på barnomsorg och trafikproblem samtidigt som glesbygdsområdena har problem med en minskande och åldrande befolkning. När andelen av befolkningen som förvärvsarbetar minskar blir det allt viktigare att matchningen på arbetsmarknaden fungerar så att arbetssökande och arbetsgivare så snabbt som möjlig kan få en anställning till stånd. Ett bra vägnät, god kollektivtrafik och bra digitala kommunikationer liksom andra förutsättningar för arbetspendling behövs också.

Det finns flera skatteregler som kan påverka rörligheten på arbetsmarknaden. För att hela Sverige ska kunna utvecklas efter sina egna förutsättningar är det därför viktigt att skattesystemet inte motverkar geografisk rörlighet. Den borgerliga bostadspolitiken som dränerar landet på hyresrätter och den nya, borgerliga fastighetsskatten har sådana inslag.

Punktskatter för folkhälsa

Punktskatter tas ut på särskilt utvalda varor och tjänster. Inom folkhälsoområdet anser vi att det är motiverat med punktskatter för att begränsa de av våra beteenden som riskerar att skada oss själva och våra närmaste. Detta har varit motivet för skatter på alkohol och tobak samt i viss mån spel. Folkhälsoskäl, och i alkoholens fall även brottsbekämpning, talar för ett vidmakthållande av svenska alkohol- och tobaksskatter samt för att vi genom EU måste åstadkomma höjda minimiskatter på dessa produkter.

Den borgerliga regeringen höjde alkohol- och tobaksskatterna från den 1 januari 2008. Vi socialdemokrater har gett vårt stöd till dessa höjningar. Skattehöjningarna är väl motiverade ur ett folkhälsoperspektiv menade vi, medan regeringen enbart angav budgetmässiga skäl. Europas kvinnor och barn är de som främst betalar priset för en släpphänt alkoholpolitik. Privatimporten av alkohol måste kontrolleras skattemässigt – bristande tillsyn och skattebetalning riskerar att öka alkoholinflödet i landet den vägen.

Fel! Okänt namn

Motverka skattefusk, skatteplanering och skatteflykt

En välfärd som i hög grad finansieras med hjälp av skatter bygger på att medborgare och företag uppfyller sina skyldigheter och redovisar och betalar skatt på ett korrekt sätt. Skattefusk skapar orättvisa, snedvrider konkurrensen och leder till att skattesystemets och välfärdsstatens legitimitet försvagas. Att vissa undviker att betala in skatt innebär att skattebördan ökar för andra. Om medborgarna misstänker att inte alla solidariskt bidrar till finansieringen av den offentliga sektorn urholkas tilltron till välfärdsstaten och skattesystemet.

För att skattemoralen ska vara hög krävs att skattebetalarna litar på att alla bidrar solidariskt och att de upplever att de verksamheter som finansieras med skatter bedrivs på ett rationellt och effektivt sätt. Det måste också finnas en beredskap att justera skattereglerna om det uppkommer höga marginaleffekter eller andra oönskade effekter.

Skattesystemet måste vara enkelt att förstå, och det måste vara enkelt att redovisa och betala skatt på ett korrekt sätt. Möjligheterna till skatteplanering bör vara små. Skatterna bör därför vara så likformiga som möjligt med få undantag och särregler.

Reglerna bör också medverka till att det är attraktivt att redovisa och betala skatt på ett korrekt sätt, till exempel genom sambandet mellan taxerad inkomst och ersättning i socialförsäkringarna. Det är också viktigt att skattemyndigheter, tull och rättsväsende har resurser och möjligheter att kontrollera att reglerna följs. Detta kan löna sig direkt genom att leda till minskat skattebortfall.

Den globala skatteflykten, företags och rika enskildas flykt undan beskattning till olika skatteparadis, ofta är med bakgrund i det brittiska kolonialväldet, är ett internationellt problem. Olika brevlådeföretag eller finansiella offshore-företag (OFC) organiserar en skatteflykt som dränerar stater med en utbyggd välfärd på skatteinkomster från företag och rika personer. Det är pengar som inte heller kommer fattiga invånare i skatteparadisen till del. Det finns beräkningar på att ofattbara 11 300 miljarder dollar är placerade i skatteparadisen.

Även stater i Europa som deltar i att gömma undan pengar från beskattning bör sättas under press. Skatteparadisen i Europa och världen bidrar också till att olika brottsorganisationer lätt kan gömma pengar och därmed finansiera sitt våldsutövande och annan kriminell verksamhet. Inom EU och OECD måste kraftfulla initiativ tas för att denna skatteflykt ska upphöra. Nordiska rådet bedriver ett intressant projekt för att få till stånd skatteavtal med flera skatteparadis.

Skatteverket har uppskattat att givet de skatter vi har i Sverige betalas det varje år in ungefär 133 miljarder kronor för lite. Ekobrottsmyndigheten och Skatteverket har konstaterat att kopplingen mellan den organiserade brottsligheten och allvarlig ekonomisk brottslighet växer. Den svarta sektorn har tydliga inslag av organiserad brottslighet. Flera kriminella sammanslutningar

ägnar sig åt att förmedla och sälja svart arbetskraft bland annat inom bygg-, städ-, transport- och tvätteribranscherna.

Regeringens direktiv till utredningar såsom de om F-skatt och avskaffad revisionsplikt har genererat utredningsförslag som om de genomförs fullt ut riskerar att öppna dörrarna för både osund konkurrens och mer av ekonomisk brottslighet. En rad myndigheter har varnat för detta, och Skatteverket menar att stora resurser i så fall behövs för att hitta nya kontrollformer. Vi menar att regeringen är passiv i frågor om skattefusk och allvarlig ekonomisk brottslighet. Ett flertal åtgärder behöver genomföras för att komma till rätta med skattebortfallet:

1. Regeringen föreslår nu sent omsider att Skatteverket ska tillföras 60 miljoner kronor för att bl.a. bekämpa internationellt skattefusk. Detta är otillräckligt. Vi föreslår att Skatteverket i stället ska tillföras 120 miljoner kronor. Resurserna bör användas för att öka arbetet mot den organiserade brottsligheten och det internationella skatteundandragandet.
2. Även andra myndigheter har en viktig roll i arbetet mot skattefusk och allvarlig ekonomisk brottslighet. I denna motion föreslås att Finanspolisen (Fipo) ska tillföras ytterligare resurser. Vi föreslår även att Finansinspektionen (FI) tillförs ytterligare resurser som bör användas för att säkerställa att Finansinspektionen under de kommande åren kan genomföra sitt grundläggande uppdrag som omfattar tillsyn, reglering och tillståndsgivning inom den finansiella sektorn. Det är ett uppdrag som är särskilt angeläget mot bakgrund av den pågående finanskrisen. I detta uppdrag ligger också att Finansinspektionen samordnar penningtvättsbekämpningen och följer genomförandet av EU:s tredje penningtvättsdirektiv.
3. Gör ekobrott och skattefusk till en viktig punkt på agendan under Sveriges år som ordförande i EU. Hantera gemensamma problem som skatteparadis, uppgiftsutlämning från enskilda stater och andra internationella skattefrågor. I dag beräknas 11 300 miljarder dollar vara placerade i skatteparadis.
4. Ta initiativ för att samtliga stater inom EU ska omfattas av sparandedirektivets informationsplikt samt att direktivet även ska gälla för juridiska personer. Sparandedirektivet innebär att privatpersoners ränteinkomster ska beskattas i de länder där personen är bosatt och inte där pengarna är placerade. I dag omfattas dock inte alla länder i EU av informationsutbytet och inte heller alla juridiska personer.
5. Se till att kassaregister omcertifieras vid ägarbyte för att på så sätt klargöra ansvarsförhållanden vid eventuella felaktigheter. Detta ska ske för att skydda köparen vid ägarbytet och öka tillförlitligheten i kontrollen. Även kortläsare ska integreras i kassaregistren.
6. Alla relevanta branscher och företag bör omfattas av kravet på personalliggare och dessutom bli tillgängliga för oannonserade besök från Skatteverket efter mönster från vad som i dag gäller inom frisörs- och restaurangbranscherna. Vi vill i första hand gå vidare med bygg, taxi och tvätteribranscherna.
7. Låt arbetsgivare varje månad redovisa den skatt de betalar in för sina anställda per individ i stället för i en klumpsumma. Det skulle underlätta för Skatteverket att upptäcka om arbetsgivaren betalar in för lite i skatt.

Fel! Okänt namn på

8. Vi vill pröva möjligheten att låta huvudentreprenören göras ytterst ansvarig för underentreprenörernas skatte- och arbetsgivaravgiftsinbetalning dvs. blir betalningsskyldig om skatt och arbetsgivaravgifter ej erlagts av dessa.

Stockholm den 7 oktober 2008

Lars Johansson (s)

Laila Bjurling (s)

Christin Hagberg (s)

Britta Rådström (s)

Birgitta Eriksson (s)

Raimo Pärssinen (s)

Fredrik Olovsson (s)

Hans Olsson (s)